

פרשת קרח

מעלת התמימות

והנה רבותינו במדרש (תנחומא לפרשתנו, ה) אומרים שקרח "פיקח היה". גם האנשים שלקח לו קרח להיות עימו במחלוקת על משה, היו אנשים גדולים וחכמים כפי שהתורה מעידה עליהם: "נשיאי עדה, קריאי מועד, אנשי שם" (במדבר טז, ב) (ופירשו חז"ל) (סנהדרין קי, א) "נשיאי עדה - מיוחדים שבעדה, קריאי מועד - שהיו יודעים לעבר שנים ולקבוע חודשים, אנשי שם - שהיה להם שם בכל העולם".

לעומתם מי שנותרו איתנים באמונתם הפשוטה בצידקתו של משה ויושר הנהגתו, היו אלה דוקא האנשים הפשוטים שבעם, אשר לא חכמה להם ולא תבונה.

ובאמת היא הנותנת: פשוטי העם, הרחוקים מחכמה וגדולה, תמיד מרגישים בליבם את מיעוט ערכם וגודל שיפלותם ביחס לצדיק הקדוש העומד לפניהם, והרגשה זו היא השומרת עליהם לבל יעלה בליבם הירהור כלשהו על מעשיו והנהגותיו של הצדיק, גם אם הם לא ברורים להם כלל, אלא הם מאמינים בצדיק בתמימות ופשיטות, ואת חוסר הבנתם הם תולים בקוצר דעתם.

אולם אלו שעסקו בתורה לרוב, ורכשו חכמה ותבונה, לצד מעלת חכמתם רובצת גם סכנה עצומה מפני הרגשת ישות וגסות רוח, מחמת חכמתם הגדולה עשויים הם לטעות לחשוב שכבר אין הפרש בין מעלתם למעלת החכמים והצדיקים שבדורם, ורשאים הם להביע את דעתם כנגד דעת החכמים והצדיקים, ואף לקום ולחלוק עליהם ח"ו, ומחכמים דקדושה נהפכים הם לחכמים דקלי', בבחינת "חכמים המה להרע, ולהטיב לא ידעו" (ירמיה ד, כב), והם אינם יודעים כי בנפשם הדבר.

ועל כן דוקא קרח שפיקח גדול היה, ושאר בני עדתו שהיו חכמים ונבונים וידועי שם, נפלו ברישתו של היצר הרע וטעו לחשוב שכבר אין בינם לבין משה מאומה, וגדולים וחכמים הם כמותו, ורשאים הם לחלוק עליו. אך על ליבם של האנשים הפשוטים, לא עלתה מחשבה נלוזה זו אף לרגע קל, כיון שתמיד הרגישו את מיעוט ערכם ואת עוצם הפלגת מדרגת משה רבנו ע"ה.

וראה מה עלתה לקרח ועדתו בסופם, ולהיכן הוליכה אותם חכמתם וגסות רוחם, שירדו הם ונשיהם ובניהם וטפם וכל אשר להם עד השאול, ולדעת כמה מרבותינו (ראה סנהדרין קט, ב) אף את חלקם בעולם הבא איבדו.

ומכך ילמד כל אדם שחלק לו ה' דעת ותבונה בתורה הקדושה להישמר בנפשו מפני סכנת הרגשת גדלות וגסות הרוח, אלא תמיד יזכור את מיעוט ערכו וגודל שפלותו לפני צדיקי האמת, אשר מעלתם ומדריגתם היא למעלה מעלה מהשגתנו. וינהג עמהם בתמימות ובפשיטות, ויהיו כל דבריהם ומעשיהם מקובלים על ליבו באמונה שלימה ללא כל הירהור וספק שבעולם, ובזכות זה יזכה לחסות בצילם ולהתחמם לאורם לאורך ימים ושנים, בטוב ובנעימים, בעולם הזה, וגם אחרי כן, בעולם הבא.

ואם ח"ו נזדמן לאדם לשמוע גסי רוח הפוערים פיהם לבלי חוק לדבר בגנותם של צדיקי האמת "ויהיו מלעיבים במלאכי האלקים" (דה"ב לו, טז), גם אם הם נידמים לגדולים וחכמים, יברח משם כל עוד נפשו

בו, ויציל נפשו מרדת שחת, ועל אותם גסי רוח נאמר: "תאלמנה שפתי שקר הדוברות על צדיק עתק בגאווה ובוז" (תהילים לא, יט) ואחריתם מרה כלענה, ואין למכתם תרופה.

